

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

MODŘICE (okr. Brno venkov)

Benešova ulice, č. p. 165, parcely č. 12, 13. Středověk, novověk. Sídliště – městečko. Záchranný výzkum.

Při dokumentaci výkopů inženýrských sítí ve dvorním traktu a v ploše dvora novostavby rodinného domu na SZ okraji historického jádra bylo zaznamenáno několik sídlištních jam vesměs novověkého stáří, pouze výkop 502, těsně za uličním traktem, obsahoval ojedinělý okraj hrnce z 15. století. Nepodařilo se prokázat vrstvu z 2. poloviny 14. – počátku 15. století, která byla r. 2000 zachycena v přední části domu (Procházka 2004). Na části plochy dvorního křídla byla zjištěna patrně přirozená kvartérrní deprese, vyplněná splachy (obr. 93: 2).

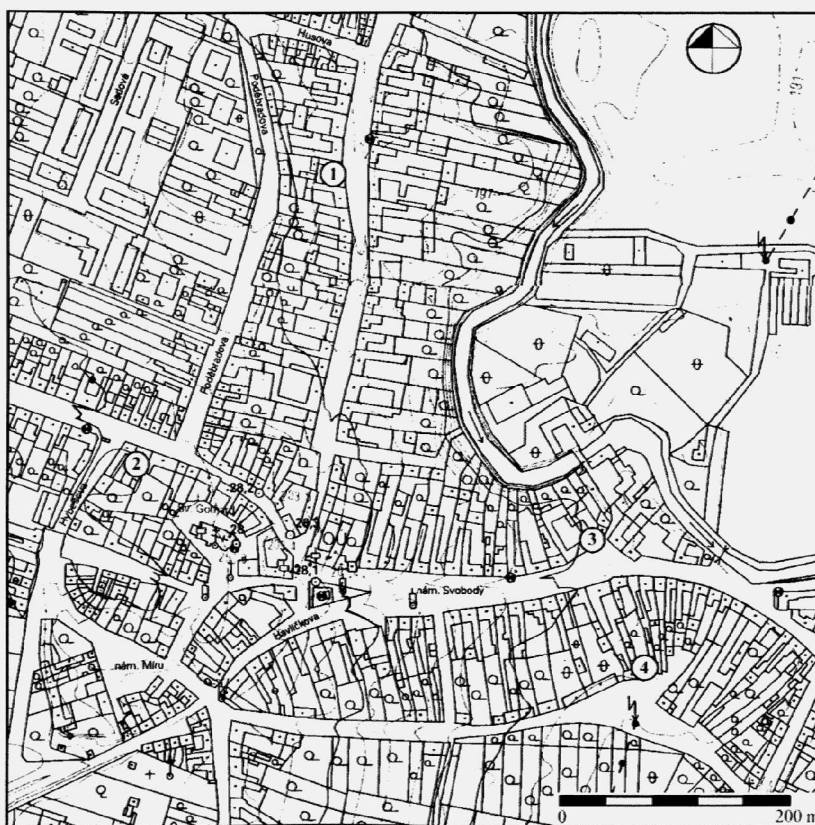
Masarykova ulice č.p. 132, parc.č. 683/1. Novověk. Sídliště – městečko. Záchranný výzkum.

Na přelomu února a března r. 2006 byly sledovány základové výkopy severní části rodinného domku, jehož jižní část byla postavena bez ohlášení v předchozích letech. Lokalita se nachází v severní části historického jádra, v ulici, která byla povětšinou vysazena až v 16. století, kdy se nazývala Nová (srov. Procházka 2003, 287). Tuto skutečnost potvrdil i záchranný výzkum, který zachytil pouze několik novově-

kých jam. Zásyp největšího výkopu 501 o původní délce patrně více než 4 m, zachyceného v jižní a západní stěně výkopu pro bazén ve dvorním traktu, obsahoval kromě novověké keramiky sotva starší 18. století také okraj pokličky datovatelné do 15. století (obr. 93: 1).

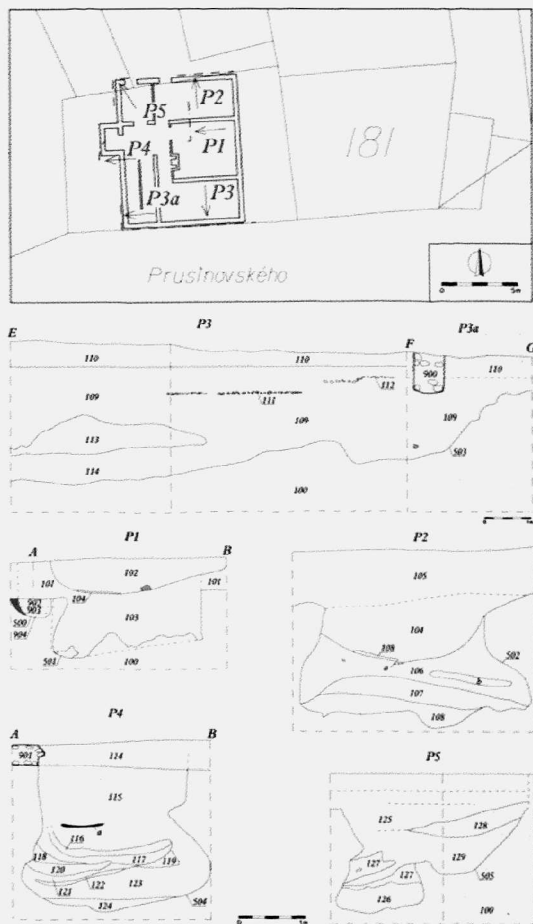
Prusinovského ulice, parc. č. 177/1, 178/2. Středověk, novověk. Sídliště – městečko. Záchranný výzkum.

Ve dnech 3.–5. 9. 2006 byl proveden záchranný výzkum ve stavební jámě rodinného domku. Předmětné parcely se nově vydělily v týlu původní dlouhé parcely směřující do náměstí Svobody, někdejšího hlavního modřického tržiště (č. p. 20). Donedávna zde stála zděná stodola z přelomu 19. a 20. století, součást řady obdobných objektů, uzavírajících původně většinu parcel při jižní straně náměstí. V době zahájení výzkumu byla jáma z velké části vytěžena, výzkum se omezil na dokumentaci výkopů v řezech a vzorkování výplně. Nejstarší aktivitu patrně představoval zbytek do spráše vhloubené pece SSJ 01 (řez P1) s jednou obnoveným hliněným výmazem. Vzhledem k blízkosti polykulturní pravěké až raně středověké lokality (srov. např. Procházka 1999; 2001) mohl by tento objekt být i pravěkého stáří. Velmi pravděpodobně ho narušila jáma 501 nejdříve pozdně středověkého či novověkého stáří, soudě podle zlomků cihel na bázi vrstvy

Obr. 93. Modřice (okr. Brno-venkov), situace zkoumaných ploch ve výřezu z mapy 1 : 5 000. 1 – Masarykova ulice čp. 129; 2 – Benešova ulice, č. p. 165; 3 – náměstí Svobody čp. 78; 4 – Prusinovského, parcela č.177/1, 178/1.

Modřice (Bez. Brno-Land), Lage der erforschten Flächen im Ausschnitt auf der Karte 1 : 5 000. 1 – Masarykova Str., Konstr.N. 129; 2 – Benešova Str., Konstr. N. 165; 3 – Platz náměstí Svobody, Konstr. N. 78; 4 – Prusinovského Str., Parz. N. 177/1, 178/1.

Obr. 94. Modřice (okr. Brno-venkov), Prusinovského ulice, parcela č. 177/1, 178/2, řezy dokumentovanými sídlištními jámami vyhloubenými do sprásového podloží (č. 100).

Modřice (Bez. Brno-Land), Prusinovského-Str., Parz. N. 177/1, 178/2, Schnitte durch dokumentierte Siedlungsgruben, ausgehöhlt im Lössuntergrund (N.100).

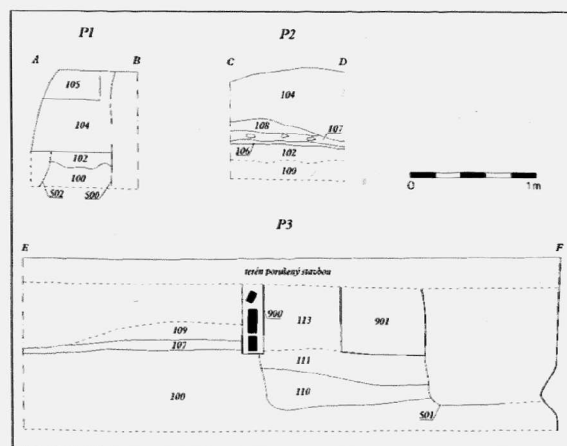
Obr. 95. Modřice (okr. Brno-venkov), Prusinovského ulice, parcela č. 177/1, 178/1, stavební jáma, pohled ze SV na narušené jámy 503–505. Modřice (Bez. Brno-Land), Prusinovského-Str., Parz. N. 177/1, 178/2, Baugrube, Ansicht vom Südosten auf die angeschnittenen Gruben Nr. 503–505.

102. Jáma však obsahovala také dva drobné pravěké střepy neurčitelného stáří. Západní, takřka svislá stěna jámy se nacházela cca 20 cm za dokumentovaným řezem. V severní stěně stavebního výkopu byl zachycen v řezu P2 okraj patrně zásobní jámy (obilnice?) 502; převážně z vrstvy 106 zásypu byla získána kolekce keramiky datovatelné do závěru 16. a 1. poloviny 17. století, včetně brněnského poháru nejmladší, výrazně baňaté formy. Šlo zřejmě o sekundární odpad rozbitých celých či velkých částí nádob, vesměs hrnců s uchem. V jižní stěně byl řezem P3 zachycen severní okraj rozměrné jámy 503, která poskytla relativně četné zlomky keramiky asi z 1. poloviny 19. století. Objekt byl dokumentován již r. 1999 a lze ho interpretovat jako hliník. V západní stěně byly dokumentovány dvě sídlištní jámy. V severní části šlo o výkop 505 (řez P5), snad hliník, se sporadickými nálezy keramiky 16.–17. století. Jižněji se nacházela jáma 504 (profil P4), podle tvaru nejspíše obilnice. Několik zlomků keramiky vrstev 115 a 119 lze klást ještě do 15. století, vrstva 123 poskytla malý zlomek zásobnice z 13. století a několik fragmentů nejspíše raně novověké keramiky.

Výzkum umožnil pohled na způsob využití zadní části parcely převážně zemědělského městečka v novověku. Překvapuje přesah rozměrného hliníku 503 do parcely, jejíž hranice je zakreslena již na indikační skice a mapě stabilního katastru z 1. poloviny 19. století (obr. 93: 4; 94; 95).

Náměstí Svobody č. p. 77–78, parc. č. 350, 351. Středověk, novověk. Sídliště – městečko. Záchraný výzkum.

Při výstavbě bytového domu Šárka v severní frontě východního okraje náměstí byl proveden v září r. 2006 záchraný výzkum, který bohužel postihl jen inženýrské síť

Obr. 96. Modřice (okr. Brno-venkov), náměstí Svobody čp. 78, řezy souvrstvím ve dvoře objektu. Vr. 100 – spraš, 102 – holocénní půdní horizont, 107 – odpadní vrstva z 15. stol. výše novověké navážky a zásahy.

Modřice (Bez. Brno-Land), Platz náměstí Svobody Kónskr. N. 78, Schnitte durch Schichtenfolge im Haushof. 100 – Löss, 102 – der holozäne Bodenhorizont, 107 – Abfallschnitt aus dem 15. Jahrhundert; höher neuzeitliche Aufschüttungen und Eingriffe.

ve dvoře. Vlastní stavba proběhla bez řádného ohlášení, naštěstí však není podsklepena, pouze uliční trakt je zčásti plošně mírně zapuštěn. V řezech P1–P3 v blízkosti zmíněného uličního traktu byla zachycena vrstva 107 s nálezy 15. století; byla vytvořena na původním povrchu dvora. Překrývaly ji novověké úpravy (obr. 93: 3, 96).

Rudolf Procházka

Literatura

- Procházka, R. 1999: Modřice (okr. Brno-venkov), trať Za humny, *Přehled výzkumů* 41, 144–145.
Procházka, R. 2001: Modřice (okr. Brno-venkov), Prusinovského ulice, *Přehled výzkumů* 42, 219–220.
Procházka, R. 2003: Počátky jihomoravských měst a etnické změny, *Archaeologia historica* 28, 267–295.
Procházka, R. 2004: Modřice (okr. Brno-venkov), *Přehled výzkumů* 45, 213

Resumé

Modřice (Bez. Brno venkov), Benešova Str., Kónskr. N. 165, Parz. N. 12, 13. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung- Markt. Rettungsgrabung.

Auf dem NW Rand des historischen Siedlungskernes wurden auf der Baustelle eines Familienhauses einige neuzeitliche, als auch eine Grube des 15. Jahrhunderts festgestellt.

Modřice (Bez. Brno venkov), Masarykova Str., Kónskr. N. 132, Parz. N. 683/1. Neuzeit. Siedlung- Markt. Rettungsgrabung.

Auf dem N- Rand des historischen Siedlungskernes wurden auf der Baustelle eines Familienhauses einige neuzeitliche Gruben dokumentiert.

Modřice (Bez. Brno venkov), Platz náměstí Svobody, Kónskr. N. 77–78, Parz. N. 350, 351. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung- Markt. Rettungsgrabung.

Auf dem O-Rand des historischen Siedlungskernes wurden auf der Baustelle eines Mietshauses eine Schicht aus dem 15. Jahrhunderts dokumentiert.

Modřice (Bez. Brno venkov), Prusinovského Str., Parz. N. 177/1, 178/2. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung- Markt. Rettungsgrabung.

Auf dem SÖ-Rand des historischen Siedlungskernes wurden auf der Baustelle eines Familienhauses Gruben des 15.–19. Jahrhunderts, als auch Rest eines undatierten, möglicherweise urzeitlichen Ofens dokumentiert.

MOHELNICE (okr. Šumperk)

Olomoucká ulice, parc. č. 452/1. Vrcholný středověk-novověk. Sídliště. Záchraný výzkum.

Při archeologickém dohledu (září 2006 – VM Šumperk) hloubení obvodových základových pasů stavby školní tělocvičny při obchodní akademii (inv. Olomoucký kraj) na pozemku parc. č. 452/1, na ul. Olomoucké, cca 0,5 km jižně od historického jádra města Mohelnice (poloha – ZM 1 : 10 000 (list 14-43-19): 391:338, 395:338, 395:335 a 391:335; 271-272 m n. m.) byl v SV části stavby zdokumentován relikt pece. Dest-

rukce objektu začínala v hloubce cca 130 cm od současné úrovně povrchu, pod souvrstvím navážek. Kopule byla zaklenuta ze silně přepálených cihel. Výplň pece tvořily fragmenty kopule – zřejmě cihly dořada přepálené a spečené. Zlomky cihel měly rozměry 13 × 7 × ? cm, snad gotického typu. Stěny byly téměř kolmé o síle cca 10 cm; dno rovné, dobělava vypálené. Rozměry – šířka cca 50 cm, výška cca 30 cm. Jedinými archeologickými nálezy byly zlomky cihel, jež by mohly objekt datovat pravděpodobně do období vrcholného středověku.

V JZ části půdorysu stavby byla v J stěně patky B v hloubce cca 100 cm zachycena vrstvička černé hlíny promísené kaménky. Jedná se pravděpodobně o původní středověký terén; nad zjištěnou vrstvou byly konstatovány náplavy potoka, níže silně jílovitá spraš. Vzhledem k absenci archeologických nálezů není možné zjištěnou kulturní vrstvu blíže datovat.

Zmiňovaná stavba tělocvičny se nachází zhruba napůl cesty mezi původní slovanskou osadou z 10.–1. pol. 13. stol. (archeologický výzkum viz Goš 1973; 1975), ležící v nivě potoka Újezdky, a historickým jádrem pozdějšího města, založeného na nedaleké vyvýšenině (farní kostel se v Mohelnici připomíná již v roce 1247, viz Melzer – Schulz 1993, 354–355).

Vladimír Goš, Jakub Halama

Literatura

- Goš, V. 1973: Slovanská osada v Mohelnici, *Archeologické rozhledy* 25, 371–380.
Goš, V. 1975: Osada hrncířů v Mohelnici, *Archeologické rozhledy* 27, 338–341.
Melzer, M., Schulz, J. (eds.) 1993: *Vlastivěda šumperského okresu*. Šumperk.

Resumé

Mohelnice (Bez. Šumperk). Olomoucká Str., Parz. Nr. 452/1. Spätmittelalter-Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

MORAVSKÝ PÍSEK (okr. Hodonín)

Velkomoravská ulica. Novovek. Sídliško. Záchraný výzkum.

V priebehu mája 2006 uskutočnil Archeologický ústav AV ČR Brno, v. v. i., pracovisko Mikulčice, záchraný archeologický výzkum v intraviláne obce Moravský Písek. Vo výkopych realizovaných v súvislosti so stavbou cesty „II/427 Moravský Písek-Průtah v km 0,700–2,000“ sa narušilo osem novovekých sídliskových objektov. Na základe nálezov boli rámcovo datované do 17.–19. storočia. Všetky objekty sa zachytili v celom pôdoryse, na dne výkopu pre podklad cesty, v pieskovom podloží. Výnimkou je len objekt č. 2, ktorý bol narušený recentným výkopom (kanalizáciou). Išlo o zahĺbené objekty nepravidelného tvaru. Výplň objektov tvorila tmavá hlinito-piesčitá zemina, ktorá obsahovala drobné kamene a úlomky tehál. Vo výplni objektov sa nachádzala novoveká keramika, sklo, fragmenty kovových predmetov (súčasti odevu) a zvieracie kosti.

Marek Hladík, Jaroslav Škojec